

FOKUSPUNKTER FOR UDVIKLING AF INSEKTVENLIGE TILTAG MARTIN MOGENSEN, GO' GRIS

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES

FOKUSPUNKTER FOR UDVIKLING AF INSEKTVENLIGE TILTAG
HOS MARTIN MOGENSEN, GO' GRIS ER UDGIVET AF

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.
SEGES Anlæg & Miljø
Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N

Kontakt
Anne Erland Eskildsen, anee@seges.dk
D +45 8740 5423
M +45 2974 3462

December 2019

Redaktion
Anne Erland Eskildsen, SEGES
Poul Henning Petersen, SEGES
Maria Vejle Madsen, SEGES

Faglig korrektur
Heidi Buur Holbeck, SEGES
Andrea Oddershede, SEGES

Design og layout: Connie Vyrzt Pedersen, SEGES

Fotos: Anne Erland Eskildsen og Andrea Oddershede, SEGES

Denne publikation må kopieres efter aftale med SEGES.

HVORDAN FUNGERER DENNE PLAN?

Med udgangspunkt i et besøg på din bedrift, beskriver vi her en række fokuspunkter, hvor du enten allerede gør en god indsats for naturen, eller hvor du kan gøre en konkret indsats for at øge naturværdien.

I planen lægger vi særlig vægt på at sikre gode leveduligheder for bier og andre vilde bestøvere, men tiltagene vil samtidig også være med til at gavne levedulighederne for mange andre arter af insekter, fugle, pattedyr, planter mv.

Alle tiltag beskrevet i denne plan kan være med til at øge naturindholdet på din bedrift, men der er forskel på, hvor stort et potentiale det enkelte tiltag har for at opnå en høj naturværdi. Dette afhænger bl.a. af tiltagets størrelse, forvaltning, beliggenhed og driftshistorie.

Alle fokuspunkter har derfor fået en score mellem 1 til 10 stjerner, hvor 10 stjerner indikerer de tiltag, der giver den største naturværdi. Fx kan et overdrev eller en skov, som forvaltes rigtigt, opnå 10 point, mens en blomsterstribe i marken kun opnår én stjerne. Scorene er ment som en hjælp til dig, så du ved hvor du skal prioritere din indsats, hvis du vil have "mest natur for pengene". Udfyldte stjerner indikerer den score, som tiltaget opnår i dag, mens fadede stjerner indikerer arealets potentiale, hvis vejledningen i bedriftsplanen følges.

Fokuspunkterne i denne plan er beskrevet på et overordnet niveau, og det er selvfølgelig helt frivilligt om anbefalingerne bliver fulgt. Vi tager forbehold for, at der kan være særlige regler eller opmærksomhedspunkter, som knytter sig til de enkelte tiltag, som det kan være vigtigt at vende med din landbrugskonsulent inden du implementerer dem.

KORT OM PROJEKTET

Adskillige undersøgelser viser, at insekterne forsvinder fra landskabet, og det er en udvikling, som har fået masser af opmærksomhed fra både medier og befolkningen. Mange landmænd har et stort ønske om at passe godt på naturen – selvfølgelig samtidig med, at der skal være plads til produktionen. Med dette projekt ønsker vi derfor at komme med nogle løsninger på, hvordan landmanden kan hjælpe insekterne under hensyntagen til både produktion, økonomi og natur.

Formålet med denne bedriftsplan er at synliggøre hvor og hvordan du som landmand kan gøre en indsats for at højne naturen og biodiversitet på din bedrift, med særligt fokus på bier og andre vilde insekter. Planen skal give dig mere viden om, hvor dine vigtigste naturværdier er, og give dig konkrete forslag til, hvad du kan gøre for at beskytte, forbedre og udvide din natur.

HVAD SKAL DU VÆRE OPMÆRKSOM PÅ VED PERMANENT UDTAGNING AF JORD TIL NATURFORMÅL?

- Hvis ikke man ønsker, at arealet udvikler sig til §3 beskyttet natur, kan der søges permanent genopdyrkningsret på arealet. Det betyder, at arealet ikke vokser ind i en §3 beskyttelse, selv om arealet over tid udvikler en naturtype, som normalt vil betyde at arealet vil være omfattet af en beskyttelse.
- På udyrkede arealer vil der over tid indvandre træer og buske. Arealer der har været lysåbne i 2004, skal dog ifølge Lov om drift af landbrugsjord, fortsat holdes lysåbne, medmindre de anmeldes til skovetablering (herunder også selvsåning).
- Skemaer til begge anmeldelser kan findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

FOKUSPUNKTER FOR INSEKTVENLIGE TILTAG HOS GO' GRIS

1. GAMMEL BLOMSTERSTRIBE

2. MERGELGRAV MIDT I MARKEN

3. GAMMEL BLOMSTERSTRIBE LANGS NORDVENDT SKOVBYRN

4. LILLE SKOVPARCEL MED BÆK

5. DRÆNET LAVNING I MARK

6. NYETABLERET SØ

7. ENGAREAL

1 GAMMEL BLOMSTERSTRIBE

GENERELT

Blomsterstriber i marken, som er tilsået med en frøblanding, der består helt eller delvist af blomster, kan fungere som en slags 'tankstation', hvor almindelige arter af humlebier, sommerfugle og andre bestøvende insekter kan hente pollen og nektar i det dyrkede landskab. Fordi striberne er udsåede, og typisk omlægges med jævne mellemrum, er deres naturværdi dog beskeden. Hvis der er behov for omlægning bør den holdes til et minimum, og helst ske i en rotationsordning, så der altid sikres refugier, hvor især jordboende insekter er beskyttet.

Viden om samspil mellem nyttedyr i markkanter og naturområder rækker ikke til at anslå værdien af at give gunstige vilkår for at disse nyttedyr kan kontrollere skadedyr i afgrøderne.

SPECIFIKT FOR BEDRIFTEN

Flere steder på bedriften eksperimenteres der med blomsterstriber, der får lov til at ligge i flere år. I dette tilfælde har blomsterstriberne ligget i 6 år, og den får lov til at passe sig selv, bortset fra, at der pletsprøjtes mod tidsler med glyphosat.

Det er meget positivt at blomsterstriberne har en levetid på flere år, da det giver en større levestedsværdi for insekter og andre smådyr end striber, der omlægges årligt. Bekæmpelse af uønskede ukrudtsarter svarer til omlægning, men har ikke samme negative virkning på jordboende insekter. Samtidig giver de bare pletter, som opstår ved sprøjtning, mulighed for, at nye blomstrende planter kan spire frem.

ØKONOMI

Tiltaget er placeret på god dyrkningsjord. Det økonomiske tab for

dette tiltag (ved fuldt udbytte) er estimeret til 4.600-8.100 kr./ha/år (vinterhvede, 1. års) og 2.100-5.000 kr./ha/år (vårbyg).

ANBEFALINGER

Pletvis sprøjtning for tidsler er en pragmatisk og praktisk løsning, som muliggør, at striberne kan fastholdes uden hyppig omlægning, og bør fortsætte. Bliver græsserne dominerende i områder, kan det evt. nedvisnes med glyphosat, men generelt bør sprøjtning holdes på et minimum.

Striben ser rigtig fin ud som den er lige nu, og der er umiddelbart ikke behov for yderligere udsåning. Bare pletter kan evt. 'friskes op' med en håndfuld frø, hvis der er frygt for, at de bliver overtaget af græsser, tidsler mv, men det er en fordel for insekterne, hvis man tillader fremspiring af vilde blomsterarter i stedet. Slåning er ikke strengt nødvendig, men hvis der er et ønske om at slå, bør det helst ske udenfor blomstrings/frøsætnings sæsonen (dvs. juni-september), og afklip bør så vidt muligt fjernes.

Brug så vidt muligt specifikke skadedyrsmidler som Pirimor eller evt. Mavrik Vita mod bladlus – det skåner nyttedyr.

2 MERGELGRAV MIDT I MARKEN

GENERELT

Søer, inklusiv deres bredder, giver levesteder for både fisk, fugle, padder, insekter og forskellige planter. De fleste levesteder findes der, hvor vandet er klart og fri for alger, og hvor bredden byder på en artsrig og blomstrende vegetation af vilde planter. Den sydvendte bred kan med fordel holdes fri for træer og buske, så solindstrålingen på vandspejlet maksimeres, til fordel for fisk og padder. Af hensyn til dyre- og plantelivet bør fuglefodring i og omkring vandhuller og søer helt undgås, da det forringer vandkvaliteten meget.

SPECIFIKT FOR BEDRIFTEN

Mergelgraven bidrager med en fin variation i forhold til det omgivende landskab – delarealerne repræsenterer både noget vådt og tørt, åbent og bevokset. Særligt det gamle krat giver masser af levesteder, og er en god fødekilde for bier og andre insekter. De sandede skråninger er ligeledes en sjældenhed i et ellers muldrikt landskab, og er derfor værdifulde for bedriftens naturværdier.

ØKONOMI

Tiltaget er placeret på god dyrkningsjord. Det økonomiske tab ved udtagning af en bufferzone omkring mergelgraven (ved fuldt udbytte) er beregnet til 4.600-8.100 kr./ha/år (vinterhvede, 1. års) og 2.100-5.000 kr./ha/år (vårbyg).

ANBEFALING

Graven kan fint tåle at passe sig selv. Krattet må gerne udvikle sig og ældes – jo ældre det bliver, jo flere levesteder giver det. Hvis krattet bliver meget dominerende, kan man vælge at fjerne eller tynde lidt i det på sydsiden af graven og omkring stenbunken. Dødt ved efterlades til glæde for insekter, svampe etc.

Det anbefales at etablere en dyrkningsfri buffer på mindst 3 meters bredde omkring hele graven. Dette vil reducere næringsstofpåvirkningen af vegetationen og selve vandhullet betydeligt. Randzonen kan fx tilsås med en insektvenlig frøblanding, og kan vedligeholdes efter de samme principper som de flerårige blomsterstriber på bedriften (se fokuspunkt 1).

3 GAMMEL BLOMSTERSTRIBE LANGS NORDVENDT SKOVBRYN

GENERELT

Blomsterstriber i marken, som er tilsået med en frøblanding, der består helt eller delvist af blomster, kan fungere som en slags 'tankstation', hvor almindelige arter af humlebie, sommerfugle og andre bestøvende insekter kan hente pollen og nektar i det dyrkede landskab. Fordi striberne er udsåede, og typisk omlægges med jævne mellemrum, er deres naturværdi dog beskeden. Hvis der er behov for omlægning bør den holdes til et minimum, og helst ske i en rotationsordning, så der altid sikres refugier, hvor især jordboende insekter er beskyttet.

SPECIFIKT FOR BEDRIFTEN

Det er værdifuldt at striben ikke omlægges, og derfor både kan både tilbyde føde-, yngle- og overvintringsmuligheder for insekter og andre dyre- og plantearter. Samtidig giver det en fin buffereffekt mellem skoven og marken.

Striben virkede til at have fint, permanent plantedække med et højere islæt af hjemmehørende, danske planter end blomsterstriben i midten af marken. På besøget sås fx hvidkløver og kællingetand i blomst, der begge har god værdi som nektarplanter for insekter. Kællingetand er desuden værtsplante for mange insekter. Dette er en fordel for biodiversiteten, da flere arter er knyttet til hjemmehørende plantearter, end udsåede kulturarter. Stribens værdi for især insekter er dog til dels begrænset af, at striben ligger køligt og skyggefuldt på nordsiden af skoven.

ØKONOMI

Der estimeres ikke at være noget økonomisk tab ved udtagning. Omkostninger til udsæd, gødning, planteværn, maskiner og arbejde kan desuden spares.

ANBEFALING

For at forhindre dominans af græsser og fremme blomstring kan striben kan med fordel slås 1-2 gange om året.

Hvis man ønsker at tilgodese plante- og insektlivet bør man så vidt muligt undgå slåning i juni-august, da det fjerner insekternes fødekilde – blomsterne – midt i insekternes højsæsonen. En slåning så sent hen i september, som det konkrete tilsagn på arealet tillader, evt suppleret af en tidlig slåning i slut april/start maj måned, er derimod med til at fremme urternes blomstring, til gavn for bier, sommerfugle og andre insekter. Man bør ved slåning efterfølgende fjerne afklippet for at begrænse ophobningen af dødt plantemateriale (førne) og for at holde næringsniveauet lavt. Dette er dog ikke et krav ifht aktivitetsbetingelser på arealer med grundbetaling. Hvis arealet er anmeldt som brak må afklippet ikke fjernes.

Da der allerede er et fint, etableret plantedække på arealet frarådes yderligere udsåning. Pletsprøjtning mod problemarter kan anvendes, hvis det er et alternativ til omlægning af hele striben, men generelt bør sprøjtning holdes til et absolut minimum.

Striben er et ekstra værn mod afdrift af ukrudtsmidler, som kan nedsætte blomstringen i urter og buske omkring marken. Den vigtigste faktor for at beskytte markkanter mod afdrift er dog at benytte 90 procent afdriftsreducerende sprøjteteknik, sænke bommen mest muligt og køre langsomt, når der er risiko for afdrift til naboarealer.

4 LILLE SKOVPARCEL MED BÆK

GENERELT

Gamle eller døende træer, også kaldt veterantræer, er meget værdifulde levesteder for et utal af dyr, planter og svampe. Derimod har unge og nyplantede træde en meget ringe værdi som levested. Derfor bør prioriteringen for remiser, skov, skovbryn og krat lægges i beskyttelsen af det stående ved og gamle og døde træer. Jo ældre, desto bedre. Udlægning af dødt ved i skovbryn efter evt. fældning/beskæring bidrager også til levesteder for insekter og svampe, men generelt har stående dødt ved størst naturværdi.

Skove med naturlig hydrologi er en mangelvare i Danmark. Vand i skoven medfører en naturlig dynamik, væltende træer og dertilhørende dødt ved og skovlysninger samt fugtige levesteder for insekter, vandplanter og -mosser. I en skov med kildevæld, vandhuller eller vandløb bør man undgå dræning og 'oprydning' – det gør skoven til et mere værdifuldt levested.

SPECIFIKT FOR BEDRIFTEN

Mindre skovparcel med et lille vandløb og mange fine, gamle træer. Desuden en meget fin urtevegetation visse steder i skovbunden, med mange blomster. Dette er ikke et almindeligt syn, og er noget, der har stor værdi for sommerfugle, bier og andre insekter!

Der er efterladt en del dødt ved i skovbunden i form af kvas og en stor træstamme. Dette har stor værdi for insekter, svampe, fugle etc. Alt i alt et virkelig fint levested for mange arter! Den øvrige skov omkring hovedhuset blev ikke besøgt, men kan potentielt have en ligeså høj naturmæssig værdi, og anbefalingerne nedenfor gælder også hér.

ØKONOMI

Ikke beregnet. Bemærk dog, at der her, med en meget lille indsats og omkostning, kan opnås en høj naturværdi.

ANBEFALING

Det bør prioriteres at bevare nogle af de store, gamle træer. Allerhelst dem, der har synlige skader, såsom rådne grentude, afbrækkede grene, huller etc, da disse er værdifulde levesteder for insekter, svampe, spætter, flagermus og mange andre arter. Træerne har størst værdi som stående ved, men hvis de udgør en sikkerhedsrisiko kan de enten topkappes eller lægges ned.

Det er også en god idé at bevare et eller flere lysåbne områder, hvor der kommer lys nok til skovbunden til, at det fine blomsterflor kan trives.

Der er ikke behov for at rydde eller fælde træer langs vandløbet. Døde og væltede træer må meget gerne efterlades til glæde for biodiversiteten. Da området omkring vandløbet er meget stejlt, vil det døde ved ikke ligge i vejen for maskiner eller lign.

5 DRÆNET LAVNING I MARK

GENERELT

Udtagning af fugtige, ukurante landbrugsarealer, kan potentielt være et gavnligt tiltag for biodiversiteten på bedriften, da de på sigt kan blive levested for arter knyttet til fugtige habitater. Udtagning af fugtige arealer kan være mere udfordrende, hvis omkringliggende næringsrige landbrugsområder afleder overflade- og drænvand til arealet. Man kan med fordel skabe en randzone eller dyrkningsfri bræmme omkring arealet for at mindske afvaskning af næringsstoffer. Det er en fordel, hvis arealet ligger i forlængelse af et eksisterende naturområde, da det vil være med til at øge naturindholdet på det udtagne areal. Undgå jordbehandling og gødningspåvirkning, da dette vil påvirke naturindholdet negativt.

SPECIFIKT FOR BEDRIFTEN

Dette areal er fugtigt og smalt. Det passer ikke med maskinbredden, og er samtidig svært at færdes i med store markmaskiner. Bræmmen løber fra et lille kildevæld (højt) til slugten i det lille skovstykke (lavt). For at det kan gå op med maskinbredden, ønskes der som udgangspunkt kun at udtage et meget smalt stykke jord (3-5 m bredde?).

ØKONOMI

Arealet har en meget lav dyrkningsværdi, og er bøvlet at dyrke. Der estimeres ikke at være noget økonomisk tab ved udtagning. Omkostninger til udsæd, gødning, planteværn, maskiner og arbejde kan desuden spares.

ANBEFALING

Der er flere scenarier for, hvordan dette areal kan udvikles, hvis det tages ud af den almindelige markdrift. Pga arealets udformning og placering (smalt og lavtliggende) er sandsynligheden for, at det kan udvikle en høj naturværdi dog lille.

Scenarie 1: Udtagning af 3-5 m (eller mere, afhængigt af, hvad der passer med maskinbredden), hvor der er mest vådt. Arealet tilsås med en frøblanding i lav udsædsmængde for at forhindre hurtigt dominans af markkruddtsarter. Hvis muligt, foretages der slet på arealet 1-2 gange om året i hhv maj og september (se bestemmelser i Grundbetalingens artikel 32). Af hensyn til etablering af et godt dyre- og planteliv bør striben så vidt muligt ikke omlægges. Pletsprøjtning mod problemarter kan anvendes, hvis det er et alternativ til omlægning af hele striben, men generelt bør sprøjtning holdes til et absolut minimum. Arealet holdes fri for pil og andre småbuske, hvis der skal sikres Grundbetaling.

Scenarie 2: Striben udlægges til fri succession. På sigt vil der indvandre pil og andre arter, der er tilpasset fugtig bund. En naturlig succession med træer og buske tilpasset til fugtig bund er både den letteste og mest naturlige vej at gå, og vil tiltrække et rigere plante- og dyreliv, særligt hvis arealet sammenkædes med det kildevæld, som ligger på marken. Det vil dog også betyde, at der ikke kan søges støtte på arealet.

6 NYETABLERET SØ

GENERELT

Søer er vigtige levesteder for et væld af arter, og bidrager derfor til en høj biodiversitet. Hvis søbredden byder på artsrig og blomstrende vegetation af hjemmehørende arter, giver den desuden gode levesteder for insekter, pattedyr og fugle. Søer med klart vand indeholder den største artsrigdom. Man bør derfor undgå fodring af ænder og andre fugle, da det kan næringsforurene vandet og forringe vandkvaliteten betydeligt.

SPECIFIKT FOR BEDRIFTEN

Arealet blev oversvømmet i marts 2019. Jordene omkring søen er tidligere landbrugsjord, med potentiale til at udvikle sig til fugtig eng med en god biodiversitet. Et areal med energipil er nu oversvømmet og vil udvikle sig frit. Jordene er ikke blevet udpint inden oversvømmelsen, og har derfor et højt næringsstofindhold, hvilket i første omgang kan betyde, at bredderne vil blive domineret af kvælstofelskende planter, som bidrager mindre til biodiversiteten. På et mindre areal på søens nordside er topjorden dog skrabet af, og mineraljorden blottet. Her er basis for hurtigere udvikling af en interessant flora end på de mere næringsstofpåvirkede arealer.

Der er endnu ikke klarhed omkring krav der skal opfyldes på arealet. Evt. bliver det slåning, i de år hvor slåning er muligt. Martin overvejer græsning på det areal, som ligger omkring søen, evt. via et lokalt græsningslaug. Det er dog omkostningsfuldt at sætte hegn, og arealet kan ikke bære ret mange dyr. Der er mulighed for samhegning med et skovareal vest for søen. Dette kunne måske opfylde krav om ly/læ, og give mere biologisk variation.

ØKONOMI

Ikke beregnet. Se information sidst i denne plan om tilskudsmuligheder på naturarealer.

ANBEFALING

Der er flere scenarier, der kan sikre udvikling af et højt naturindhold på arealet, samtidig med at arealtilskud fastholdes. Indsatsen kan fokuseres på det nuværende areal, men den beskedne størrelse begrænser mulighederne for optimal naturforvaltning. Potentialet for udvikling af et højt naturindhold vil derimod blive øget markant, hvis arealet samhegnes med nogle af de tilstødende arealer, da der på denne måde kan opnås en arealstørrelse, der muliggør helårsgræsning med et lille antal dyr (se scenarie 2).

Scenarie 1: Søens bredder får lov til at udvikle sig frit fra det nuværende udgangspunkt. De vil de hurtigt blive domineret af tagrør, dunhammer, høje stauder samt pil, birk og el. Denne strategi er billig, og vil medføre en moderat øget biodiversitet. Kan være i konflikt med ønsket om at fastholde arealtilskud.

Scenarie 2: Arealet hegnes og der indføres ekstensiv græsning med heste eller kvæg. Denne strategi er dyrere, men vil medføre en væsentligt øget biodiversitet. Dyretrykket bør tilpasses så græsningssæsonen strækker sig over så stor en del af året som muligt og så der ikke er behov for at tilskudsodre i vinterperioden, da tilførsel af næringsstoffer vil forsinke/modarbejde målet om udviklingen af et højt naturindhold.

På små arealer, hvor fødeudbuddet er begrænset, kan det være svært at opnå et passende, lavt græsningstryk, hvis man anvender store dyreracer, der ellers typisk er populære i naturplejen, fx galloway (450-600 kg). En mulighed for at ekstensivere græsningstrykket er derfor at ty til de allermindste racer, fx shetlænder-hest (100-250 kg), islænder-hest (ca 350 kg) eller dexter-ko (ca. 300 kg). Alle heste- og kvægracer tæller som 1 dyreenhed, uanset størrelse.

Den konkrete bæreevne for arealet vil skulle fastslås ved en nærmere vurdering, men som udgangspunkt bør dyretrykket ikke overstige ca. 0,3-0,5 DE/ha, hvis ønsket om at udvikle høj biodiversitet er drivende

Med det nuværende areal er der derfor kun potentiale for et meget lille antal dyr (2-3 heste eller køer). Hvis der er et ønske om at lave et græsningsprojekt er det derfor en god idé at undersøge, om yderligere arealer kan inddrages i folden, gerne på højere beliggende jord, der egner sig til vintergræsning. Der er også mulighed for at samhegne med en del af den skovparcel, der ligger vest for søen. Dette vil både bidrage til yderligere udvikling af biodiversiteten og vil (potentielt) give ly/læ til dyrene både sommer og vinter. Hvis arealet er fredsskov, og der hegnes over 10% af parcellens areal, skal der søges om dispensation fra skovloven via Miljøstyrelsen.

Scenarie 3: Der tages slet på arealet 1-2 gange om året. Denne strategi muliggør fastholdelse af arealtilskud, men er tidskrævende og potentielt besværlig, da arealerne kan være våde og svære at komme til med maskinerne. Samtidig vil denne strategi kun medføre en begrænset biodiversitet og en moderat øget jagtværdi.

7 ENGAREAL

GENERELT

Engområder med en naturlig hydrologi er vigtige levesteder for mange fine plantearter. Det blomsterrige landskab kan give føde til mange forskellige insekter. Det er særligt vigtigt at bevare den naturlige hydrologi samt, gennem et passende græsningstryk, at sørge for blomster gennem hele vækstsæsonen.

SPECIFIKT FOR BEDRIFTEN

Fugtig eng med et genslynget ålb og en gravet sø. Arealet er produktivt og oversvømmes af og til af næringsrigt åvand. Arealet er 13-14 ha og har en lang historie med græsning med ammekøer, som dog ophørte i 2018. I 2019 blev arealet slået. Den ændrede forvaltningspraksis har gjort arealet mere monotont – køernes trampen mangler bl.a.

Der er et ønske om at sætte dyr på arealet, men det skal være så nemt som muligt. Der er tænkt på tilsyn, og det er muligt at lave hegn og skur ud fra eksisterende hegn og fangfold på arealet. Martin overvejer at omlægge arealet til økologi pga højere tilskud. Engarealet ligger i et stort, sammenhængende naturområde med enge, moser og overdrev. Martin har tidligere foreslået Horsens kommune at man laver et større græsningsareal ved at samle arealer hos 5-6 lodsejere. Martin efterlyser desuden forsøgsprojekt med tidvis oversvømmelse i vinterperioden og græsning om sommeren for at maksimere kvælstofoptaget.

ØKONOMI

Ikke beregnet. Se information sidst i denne plan om tilskudsmuligheder på naturarealer.

ANBEFALINGER

Der er flere scenarier, der kan sikre det høje naturindhold på arealet, samtidig med at arealtilskud fastholdes. Hvis det høje naturindhold på arealet skal sikres, er det vigtigt, at der laves en forvaltningsindsats – ellers vil arealet gro til, og naturværdien vil falde. Indsatsen kan fokuseres på det nuværende areal, men arealets beskedne størrelse begrænser mulighederne for optimal naturforvaltning. Potentialet for udvikling af et højt naturindhold vil derimod blive øget markant, hvis arealet samhegnes med nogle af de tilstødende arealer, da der på denne måde kan opnås en arealstørrelse, der muliggør helårsgræsning med et lille antal dyr (se scenarie 1).

Scenarie 1: Arealet hegnes og der indføres ekstensiv græsning med heste eller kvæg. Denne strategi vil medføre en væsentligt øget biodiversitet, og jagtværdien af arealet vil blive fastholdt. Dyretrykket bør tilpasses så græsningssæsonen strækker sig over så stor en del af året som muligt (hvis arealet bliver meget vådt om vinteren er det dog muligvis uegnet til vintergræsning) og så der ikke er behov for at tilskuds fodre i vinterperioden, da tilførsel af næringsstoffer vil forsinke/modarbejde målet om udviklingen af et højt naturindhold. Den konkrete bæreevne for arealet vil skulle fastslås ved en nærmere vurdering, men som udgangspunkt bør dyretrykket ikke overstige ca. 0,3-0,5 DE/ha, hvis ønsket om at udvikle høj biodiversitet er drivende. Med det nuværende areal er der derfor kun potentiale for et relativt lille antal dyr (5-7 heste eller køer – dog muligvis lidt højere, da området er meget produktivt). Hvis der er et ønske om at lave et græsningsprojekt er det derfor en god idé at undersøge, om yderligere arealer kan inddrages i folden, gerne på højere beliggende jord, der egner sig til vintergræsning. Det tørre område i det nordøstlige hjørne af arealet har en overdrevslignende flora med mange blomster – dette areal ville være rigtig fint at få med i en fremtidig hegning.

Scenarie 2: Der tages slet på arealet 1-2 gange om året. Denne strategi muliggør fastholdelse af arealtilskud, men er tidskrævende og potentielt besværlig, da arealerne kan være våde og svære at komme til med maskinerne. Samtidig vil denne strategi kun medføre en begrænset biodiversitet.

Bemærk: Idéen om tidvis oversvømmelse af engområdet i vinterperioden er ikke i god overensstemmelse med målet om at udvikle god natur, da den øgede næringsstofførsel vil forsinke/modarbejde målet om udviklingen af et højt naturindhold. Området ligger desuden i sammenhæng med mange beskyttede naturarealer, hvor øget næringsstofførsel ikke er tilladt.

TILSAGN PLEJE AF GRÆS OG NATURAREALER MED ELLER UDEN GRUNDBETALING

TYPE 67.

TILSAGN DER KAN KOMBINERES MED GRUNDBETALING	KR. PR. HA/ÅR MED TILSAGN + *FORVENTET BASISVÆRDI FOR BETALINGSRETTIGHEDER OG GRØN STØTTE	I ALT KR.
Pleje med afgræsning	1.650 + 1.900*	3.550
Pleje med slæt	850 + 1.900 *	2.750

TYPE 66.

TILSAGN DER IKKE KAN KOMBINERES MED GRUNDBETALING	KR. PR. HA/ÅR MED TILSAGN + *FORVENTET BASISVÆRDI FOR BETALINGSRETTIGHEDER OG GRØN STØTTE	I ALT KR.
Pleje med afgræsning	2.600	2.600
Pleje med slæt	1.050	1.050

GENERELT OM TILSKUDSMULIGHEDER PÅ NATURAREALER MED GRÆSENDE DYR

UNDERSØG OG OVERVEJ FØLGENDE

- Kan og skal der søges grundbetaling (GB) og tilskud til pleje af græs- og naturarealer (PG) på arealet?
- Hvis der søges GB samtidig med PG, så giver det et samlet tilskud på ca. 1.000 kr. ekstra pr. ha (knap 3.500 kr./ha mod 2.600 kr./ha ved PG med forpligtigelse til afgræsning), men skrapere kontrol.
- Kontrolkrav ved både GB og PG: Mindst 50 % af plantedækket bære præg af afgræsning og er tydeligt afbidt og under 40 cm højt den 15. september. Kravet gælder pr. 100 m² for GB og pr. 500 m² for arealet med PG (på maks. 10 % af marken).
- Kontrolkrav ved PG uden GB: Der må være arealer på op til 500 m² på op til 10 % af arealet der ikke opfylder betingelserne. Der er 2 kontrolmuligheder:
 - Synlig afgræsning: Mindst 50 % af plantedækket bære præg af afgræsning og er tydeligt afbidt d. 15. september.
 - Fast græsningstryk: I perioden 1. juni – 31. august skal der gå 1,2 storkreatur pr./ha (kan dog nedsættes til min. 0,3 st/ha efter godkendelse).

FÅ MERE INFO OM REGLERNE HOS
DIN LOKALE NATURRÅDGIVER

SEGES skaber løsninger til fremtidens landbrugs- og fødevarerhverv. Vi udvikler forretningsmuligheder i tæt samarbejde med vores kunder, forskningsinstitutioner og virksomheder over hele verden. SEGES er en del af Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

SEGES

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N

+45 8740 5000

info@seges.dk
seges.dk

